

ת"פ 17317/08/14 - מדינת ישראל נגד מחמוד סואעד

בית המשפט המחוזי בחיפה

6 בדצמבר 2015

ת"פ 17317-08-14 מדינת ישראל נ' סואעד

בפני
בעניין: כבוד השופטת רונית בש
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מחמוד סואעד

הנאשם

גזר דין

1. בדיון, שהתקיים בפניי ביום 14.5.15, הודה הנאשם במרבית עובדות כתב האישום, אשר תוקן במסגרת הסדר טיעון בין הצדדים (ראה במ/1), למעט בנטען, עפ"י עובדה מספר 1 לכתב האישום, כי הגיע הנאשם למקום האירוע מושא כתב האישום גם עם עיגאב סואעד, עובדה שעל הוכחתה לא עמדה המאשימה. הנאשם הורשע, על פי הודאתו, בביצוע עבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 380 וסעיף 382(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 333 וסעיף 335(א)(1) לחוק העונשין ובעבירה של החזקת סכין שלא כדין, עבירה לפי סעיף 186 לחוק העונשין. יובהר כי לא גובש בין הצדדים הסדר טיעון לעניין העונש.

2. לאחר מתן הכרעת הדין, שניתנה ביום 14.5.15, נדחה המשך הדיון בפניי לצורך הגשת תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם, זאת מפאת גילו של הנאשם בעת ביצוע העבירות. לאחר קבלת התסקיר, נשלח הנאשם לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות שרות. כעת, לאחר שהוגשו התסקיר וחוות דעת הממונה על עבודות שרות וב"כ הצדדים הביאו את ראיותיהם לעונש בפניי, וכן העלו את טיעוניהם לעונש, כל שנותר הוא לגזור את דינו של הנאשם.

כתב האישום המתוקן

3. בעובדות כתב האישום המתוקן נטען, כדלקמן:

ביום 24.7.14, סמוך לשעה 22:00, הגיע הנאשם יחד עם קאסם סואעד (להלן: "קאסם") כרים סואעד, יוסף סואעד ועיגאב סואעד (להלן ביחד: "האחרים") לביתו של מחמוד סאלח סואעד (להלן: "מחמוד") בכפר כמאנה. החמישה הגיעו ברכב מסוג מיצובישי השייך לקאסם. קאסם יצא מן הרכב וניגש לשוחח עם מחמוד. בין השניים נתגלע ויכוח קולני, על רקע טענתו של קאסם כי מחמוד חייב לו כסף. תייסיר סואעד, שכנו של מחמוד

(להלן: "תיסיר") אשר שמע את הוויכוח, יצא מביתו וביקש מקאסם ואחרים לעזוב את המקום. קאסם והאחרים נכנסו לרכב והחלו בנסיעה. במהלך נסיעתם, אחד הנוכחים שזהותו איננה ידוע למאשימה זרק אבן אשר פגעה בשמשה האחורית של הרכב. קאסם עצר את הרכב והנאשם ואחרים יצאו מהרכב והתקרבו אל ביתו של תיסיר. באותה עת, עמד תיסיר בפתח ביתו. הנאשם ניגש אל תיסיר כשהוא מצויד בסכין באורך של כ- 15 ס"מ. האחרים החלו להכות את תיסיר באגרופים ובבעיטות בכל חלקי גופו והנאשם ניסה לדקור את תיסיר באמצעות הסכין וגרם לו לשריטות באמת יד ימין. בשלב זה הגיע למקום מייסרה סואעד (להלן: "מייסרה"), אחיו של תיסיר, יחד עם בנו הקטין בן השלוש. משהבחין מייסרה בנאשם והאחרים תוקפים את תיסיר, צעק לכיוונם שיחדלו ממעשיהם. הנאשם רץ מייד לכיוונו של מייסרה כשהוא מחזיק בידו סכין. מייסרה הרים את ידו במטרה להגן על פלג גופו העליון והנאשם דקר את מייסרה, באמצעות הסכין, באמת ידו השמאלית וגרם למייסרה חבלה חמורה. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמה למייסרה חבלה חמורה באמת ידו השמאלית, כמפורט בכתב האישום המתוקן. מייסרה אושפז בבית החולים למשך ארבעה ימים, שם נתפר החתך באמה השמאלית ונעשה קיבוע של השבר בסד גבס.

תסקיר שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן, שהוגש בעניינו של הנאשם ביום 29.7.15, עולה כי הנאשם בן 19.5, רווק, המתגורר יחד עם אמו בכפר כמאנה. הנאשם הביע בפני שירות המבחן מצוקה רגשית נוכח מצבו הקשה וחוסר יכולתו לעזור בפרנסת המשפחה.

5. הנאשם, שהינו בעל השכלה תיכונית, דיווח לשירות המבחן על הישגים לימודיים בינוניים ועל התנהגות ההולמת את נהלי המסגרת החינוכית. מדברי הנאשם בפני שירות המבחן, עולה, כי מות אביו השפיע רבות על מצבו הנפשי ותפקודו היומיומי. לדבריו, פטירת אביו היוותה עבורו אירוע טראומטי, עמו התקשה להתמודד, דבר אשר השפיע על לימודיו. הנאשם תיאר בפני שירות המבחן קשר קרוב ומשמעותי עם אמו. בשיחה שניהל שירות המבחן עם אמו של הנאשם, תארה האם את הנאשם כבחור ממושמע, ילדותי, אשר מות אביו היווה עבורו אירוע טראומטי, שליווה אותו במשך תקופה ממושכת. האם שיתפה את שירות המבחן בנוגע לחששותיה בדבר השלכות ההליך הפלילי על חייו של הנאשם.

6. בהתייחסותו לעבירות הנדונות, התרשם שירות המבחן כי הנאשם לוקח אחריות למעשיו. לטענתו, עת שנסע יחד עם האחרים, נזרקה אבן על הרכב, שאז החליטו הנאשם והאחרים לצאת מהרכב לבדוק את הנזק שנגרם ואת זהותו של זורק האבן. הנאשם הוסיף וסיפר לשירות המבחן, כי הוא והאחרים המשיכו בדרכם לכיוון ביתו של תיסיר, וכי בעקבות וויכוח שהסלים, ביצע את המתואר בכתב האישום. הנאשם הוסיף וטען בפני שירות המבחן, כי ירד מהרכב כשהוא מצויד בסכין כדי להגן על עצמו במידה שיותקף וכי לא הייתה לו כל כוונה פלילית בעת אחזקת הסכין. הנאשם סיפר לשירות המבחן, כי הוא ומשפחתו ניסו ליזום "סולחה" עם המתלונן, אך זו טרם התממשה בשל הסכום הכספי הגבוה שביקש המתלונן. יוער בנקודה זו, כי בסופו של יום גובש הסכם הסולחה, כפי שיובהר להלן. הנאשם הביע בפני שירות המבחן את רצונו להשתלב בהליך טיפולי, לצורך רכישת כלים אדפטיביים להתמודדות במצבי לחץ ומשבר.

7. שירות המבחן ציין, כי אין לחובת הנאשם הרשעות קודמות וכי מהשיחה עמו התרשם שירות המבחן, כי מדובר בצעיר הנמצא בגיבוש זהותו הבוגרת, המנהל לרוב אורח חיים נורמטיבי ללא קיומם של דפוסים עבריינים ואלימים מושרשים. שירות המבחן התרשם עוד, כי לנאשם מוקדי שליטה חיצוניים וקושי בוויסות דחפיו, זאת בצד דפוסי מחשבה ילדותיים. שירות המבחן סבר, כי הסתבכותו של הנאשם בעבירות הנדונות, יתכן שקשורה בקשייו להתמודד במצבי לחץ ומשבר ולכניעתו ללחץ קבוצתי. שירות המבחן ציין, כי ניכר שהנאשם מצליח להתחבר לחומרת מעשיו. כמו כן, התרשם שירות המבחן, כי חווית המעצר ושהותו של הנאשם תקופה ארוכה במעצר בית חידדו עבורו את הגבולות בין המותר לאסור והרתיעו אותו מפני ביצוע עבירות דומות בעתיד. שירות המבחן העריך, כי רמת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד של הנאשם הינה נמוכה וברמת חומרה נמוכה.

8. לאור כל האמור לעיל ונוכח התרשמותו של שירות המבחן, כי הנאשם מצליח להתחבר לחומרת מעשיו, המליץ שירות המבחן לשקול להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה וחצי. כמו כן, העריך שירות המבחן, כי שליחת הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריא תגרום לרגסיה משמעותית בתפקודו. לפיכך, המליץ שירות המבחן לשקול להטיל על הנאשם מאסר שירוצה בעבודות שירות, לצד הטלת מאסר על תנאי מרתיע ופיצוי לנפגע העבירה.

ראיות וטיעוני המאשימה לעונש

9. במסגרת ראיות המאשימה לעונש הפנה ב"כ המאשימה למסמכים שהוגשו וסומנו, כבר במסגרת שמיעת הראיות-תמונות המתעדות את החבלות שנגרמו לתיסיר בידו (ראה ת/1) וכן תיעוד רפואי בעניינו של מייסרה (ראה ת/2).

10. בדיון בפניי ביום 20.9.15 הגיש ב"כ המאשימה את טיעוניו לעונש בכתב (ראה תע/1). במסגרת טיעוניו לעונש, ציין ב"כ המאשימה כי בעת ביצוע העבירות היה הנאשם בן 18.5, וכי הנאשם היה נתון במעצר בגין תיק זה מיום 3.8.14 ועד ליום 19.8.14.

11. בהתאם למנגנון גזירת העונש הקבוע בתיקון 113 לחוק העונשין, נוכח העובדה שמדובר באירוע מתמשך, הטעים ב"כ המאשימה, כי יש לקבוע, לצורך גזירת עונשו של הנאשם, כי מדובר באירוע אחד.

12. באשר לערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירות, טען ב"כ המאשימה, כי המדובר בפגיעה קשה בערך המוגן של שמירה על שלמות גופו של אדם, בריאותו, חייו וכבודו.

13. לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הטעים ב"כ המאשימה כי עובדות כתב האישום המתוקן מלמדות כאלף עדים על חומרת המעשים, אשר אך יד המקרה היא, כי לא הסתיימו בפגיעה גופנית קשה יותר. בנקודה זו הדגיש ב"כ המאשימה, כי הנאשם תקף יחד עם אחרים את המתלונן (תיסיר) באגרופים ובבעיטות ואף ניסה לדקור אותו באמצעות הסכין שהחזיק. עוד ציין ב"כ המאשימה, כי

הנאשם גם דקר את אחיו של המתלונן (מייסרה) באמת יד שמאל באמצעות סכין וגרם לו לחבלות חמורות. ב"כ המאשימה הטעים, כי אין צורך להכביר במלים באשר לנזק שנגרם או שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה. הנאשם הפליא במתלונן את מכותיו וגרם לאחיו של המתלונן לשבר באמה ולקרעים חלקיים בגיד, אשר הובילו לאשפוזו במשך ארבעה ימים, במהלכם נותח וידו קובעה בגבס, זאת מבלי שקדמה לכך התגרות מצד המתלונן. למעלה מן הצורך, ציין ב"כ המאשימה את פוטנציאל הנזק הטמון בשימוש בסכין, אשר בנקל יכול היה להוביל לתוצאות קשות בהרבה מאלו שנגרמו בפועל.

14. בהתחשב בעקרון ההלימה, בערך החברתי שנפגע, בהתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע

העבירה, כאמור לעיל, ובהתחשב בפסיקה אשר הובאה במסגרת תע/1, סבר ב"כ המאשימה, כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם נע בין 2-5 שנות מאסר בפועל.

15. ב"כ המאשימה ציין, כי בהתאם לסעיף 40ד' לחוק העונשין, רשאי בית המשפט לסטות ממתחם העונש ההולם לצורך שיקום, רק אם הוכיח הנאשם כי השתקם, או כי קיים סיכוי של ממש לשיקומו. בנקודה זו ציין ב"כ המאשימה, כי אומנם תסקיר שירות המבחן, שהוגש בעניינו של הנאשם המליץ להשית על הנאשם עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, אך לטענת המאשימה, כאשר עסקין בעבירות חמורות כמו במקרה שבפנינו, יידרשו נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן על מנת לסטות ממתחם העונש ההולם. ב"כ המאשימה ציין, כי נסיבות שכאלה אינן מתקיימות בעניינו של הנאשם.

16. נוכח נסיבות ביצוע העבירה ובהתחשב בצורך בהרתעת הרבים ובהרתעת הנאשם, הטעים ב"כ המאשימה, כי העונש המתאים להשית על הנאשם מצוי בחלקו האמצעי של מתחם העונש ההולם הנ"ל.

17. בדיון בפניי ביום 10.11.15 טען ב"כ המאשימה, כי אין מקום להתחשב בקיומה של סולחה בין הצדדים לצורך הקלה בעונשו של הנאשם. ב"כ המאשימה טען, כי הסכם הסולחה נחתם לאחר הרשעת הנאשם בדיון ולאחר קיום ישיבה אחת של טיעונים לעונש, דבר המלמד, לדיו, בספק את כנות חרטת הנאשם ואת רצונו להתפייס עם המתלונן. ב"כ המאשימה ביקש, בהינתן חומרת העבירה בתיק זה, כי בית המשפט יתן משקל מועט ביותר להסכם הסולחה.

ראיות וטיעוני ההגנה לעונש

18. במסגרת הראיות לעונש מטעם ההגנה, העידה אמו של הנאשם הגב' רסמיה סואעד כנענה (להלן: "רסמיה"). מדברי רסמיה בפניי עולה, כי הנאשם גדל בקונסטלציה משפחתית מורכבת, זאת בעיקר על רקע נישואיו של אביו לשתי נשים והמחלוקות שהתעוררו ביניהן לאורך השנים; בעקבות כך, נאלצו הנאשם ורסמיה לעזוב את העיר צפת ולעבור להתגורר בכפר כמאנה. רסמיה תיארה את הסביבה בכפר כמאנה כבעייתית עבור הנאשם. עוד הוסיפה וסיפרה רסמיה, כי הנאשם הושפע קשות ממות אביו, כעשרה חודשים טרם ביצוע העבירות. רסמיה תיארה את הנאשם כבחור שקט ורגוע בגיל

ההתבגרות שכל הנראה נגרר אחר חבריו. עוד עולה מדבריה של האם רסמיה, כי בימים אלו מתקיימים בין משפחת הנאשם למשפחת המתלונן מגעים מתקדמים לעריכת הסכם "לסולחה".

19. במסגרת טיעוניו לעונש בפניי חלק הסנגור על מתחם העונש לו עתרה המאשימה וציין, כי לא בכדי קבע המחוקק כי יש להפנות נאשמים מתחת לגיל 21 לקבלת תסקיר שירות המבחן, זאת מתוך סברה כי יש ליתן לנתון זה משקל בעת גזירת דינם של נאשמים אלה.

20. לגופו של עניין, טען הסנגור כי לביצוע העבירות לא קדם תכנון מוקדם וכי העבירות בוצעו על רקע סכסוך כספי בין שניים אחרים אליהם התלווה הנאשם. הסנגור הדגיש, כי לאחר שהנאשם וחבריו עזבו את האזור בו שהו בנסיעה במכונית, נזרקה אל עבר המכונית אבן, וכי בעקבות זאת סברו הנאשם וחבריו כי המתלונן זרק את האבן, שאז חזרו למקום האירוע והחלה הקטטה, במסגרתה ניסה הנאשם לדקור את המתלונן. לטענת הסנגור, הנאשם נכח במקום הלא נכון ובזמן הלא נכון. עוד הטעים הסנגור, כי הנאשם כלל אינו צד לסכסוך הכספי וכי הוא לא נהג ברכב.

21. באשר לתוצאות האירוע, טען הסנגור, כי אין המדובר בסכסוך בין חמולות כי אם באירוע נקודתי והבהיר, כפי שעולה מדברי אמו של הנאשם, רסמיה, כי בין הצדדים מתקיימים מגעים קדחתניים לגיבוש הסכם "סולחה".

22. באשר לנסיבות הקשורות בנאשם, ציין הסנגור את האמור בתסקיר שירות המבחן, לפיו הנאשם הודה ולקח אחריות על מעשיו. כמו כן, ביקש הסנגור להתחשב בנסיבות חייו הקשות של הנאשם, כפי שעולה ממקרא תסקיר שירות המבחן וכן מדברי אמו של הנאשם בדיון בפניי. עוד ביקש הסנגור ליתן משקל לעובדת היותו של הנאשם "בגיר צעיר" בעת ביצוע העבירות. כן ציין הסנגור, כי הנאשם היה נתון במעצר מאחורי סורג וברח כשבועיים ולאחר מכן היה נתון במעצר בית מלא למעלה משנה. בנקודה זו הדגיש הסנגור, כי על אף תנאי מעצר הבית הקשים, לא נרשמה לחובת הנאשם הפרה של התנאים. הסנגור ציין, כי מדובר במעידה חד פעמית מצידו של הנאשם והוסיף וטען, כי הנאשם כבר נענש עת שחלמו להתגייס לשירות צבאי בצה"ל לא התממש, זאת נוכח הרשעתו בביצוע העבירות בתיק זה.

23. הסנגור הפנה לאמור בתסקיר שירות המבחן, לפיו הסיכון להישנות העבירות מצדו של הנאשם - נמוך, ולהמלצת שירות המבחן להשית על הנאשם עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות וכן הגיש הסנגור פסיקה נע/1 לתמיכה בעמדתו העונשית.

24. ב"כ הנאשם בדיון הנוסף בפניי ביום 10.11.15 הטעים, כי נסיבות עריכת הסולחה ומועד עריכתה, מלמדים בדבר לקיחת אחריות על ידי הנאשם. לטענת ב"כ הנאשם, הנאשם הודה בעובדות כתב האישום בתיק זה לפני עריכת הסכם הסולחה וללא קשר לסולחה, אשר גובשה במסגרת מעין הליך של "צדק מאחה", שנוהל על ידי מכובדים ובמסגרתו נקבעה אחריות הנאשם והצעירים האחרים המעורבים

בפרשה ולאחר מכן נקבע סכום הפיצוי, ששולם למתלונן מייסרה. ב"כ הנאשם הוסיף וציין, כי הנאשם והאחרים הלכו פיזית לביתו של המתלונן הנ"ל, שם שלמו לו את סכום הפיצוי באופן שהביא לפרסום אירוע הסולחה בכפר. עוד הבהיר ב"כ הנאשם, כי העיכוב בתשלום סכום הפיצוי נבע מכך שהיו מעורבים נוספים, מעבר לנאשם, אשר לגביהם גובשה הסולחה וכן מהקושי לגייס את תשלום סכום הפיצוי. לטענת ב"כ הנאשם, הסולחה השלימה את הליך לקיחת האחריות של הנאשם וחרטתו.

25. ב"כ הנאשם טען, כי בנידון דידן יש מקום לקבוע מתחם ענישה הולם הכולל רף תחתון של מאסר בעבודות שירות ולחילופין, יש מקום לסטות ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום ולהשית על הנאשם מאסר בפועל בעבודות שירות, זאת בהינתן עמדת המתלוננים והאמור בתסקיר שירות המבחן. לפיכך, ולאחר שהגיש הסנגור פסיקה להמחשת עמדתו העונשית (נע/5) וכן טען, כי האירוע החל בזריקת אבן על רכבו של הנאשם וחבריו, עתר הסנגור לאימוץ המלצת שירות המבחן ולהשתת עונש של מאסר בפועל על הנאשם בדרך של עבודות שירות. ב"כ הנאשם ביקש להימנע מהטלת פיצוי על הנאשם, זאת בהינתן סכום הפיצוי ששולם במסגרת הסכם הסולחה.

26. הנאשם בדבריו בפניי הביע צער על מעשיו, וציין, כי כיום הוא משתתף בקורס טבחות ומקווה לעתיד טוב. הנאשם הבטיח בהזדמנות זו שלא לשוב על מעשיו וביקש שלא להשית עליו עונש של מאסר מאחורי סורג ובריא.

דין והכרעה

27. תיקון מס' 113 מתווה את העיקרון המנחה כיום את ביהמ"ש בבואו לגזור דינו של נאשם, שהינו, לפי סעיף 40 ב לחוק העונשין, עיקרון ההלימה, לפיו צריך להתקיים יחס הולם בין חומרת מעשי העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. יחס זה מבטא, למעשה, את עיקרון הגמול (ראה ע.פ. 1523/10 **פלוני נ' מדינת ישראל**, 18/4/12, לא פורסם). סעיף 40 ג' לחוק העונשין קובע, כי על ביהמ"ש לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם, בהתאם לעיקרון המנחה הנ"ל. לשם כך, יתחשב ביהמ"ש בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הכלולות בסעיף 40 ט' לחוק העונשין.

28. על בית המשפט בשלב הראשון של יישום תיקון 113 לחוק העונשין, לבדוק האם העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים, שאז לקבוע מתחם ענישה הולם לכל אירוע בנפרד ולאחר מכן לגזור עונש נפרד לכל אירוע (בד בבד עם קביעה האם ירוצו העונשים בחופף או במצטבר) או עונש כולל לאירועים כולם (סעיף 40"ג (ב) לחוק העונשין) (ראה ע"פ 8641-12 **מוחמד סעד נ' מ"י**, פורסם בנבו, ניתן ביום 5.8.13).

29. במקרה דנן אין חולק, כי העבירות מושא כתב האישום מהוות אירוע אחד, ולפיכך אקבע להלן את מתחם העונש ההולם בגין הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע מעשיו של הנאשם הינם - בריאותם של

המתלוננים וזכותם לשמירה על שלמות גופם וביטחונם. מדובר בזכות יסוד רמת מעלה עליה יש להגן, ולא בכדי העניק המחוקק לערכים אלה מעמד מיוחד בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. (ראו: ע"פ 6988/12 **ראובן נ' מ"י** (27/9/12)). יוטעם בנקודה זו, כי לתייסר נגרמו אמנם שריטות בלבד באמת ידו, אולם למייסרה נגרמה חבלה חמורה באמת ידו השמאלית והוא אושפז בבית חולים למשך 4 ימים וידו הושמה בסד של גבס, דבר אשר הסב, מטבע הדברים, למייסרה סבל רגשי רב, מעבר לסבל הפיזי.

30. **"יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו. יש להילחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. זהו נגע רע שיש לבערו מן היסוד"** (ע"פ 3863/09 **מדינת ישראל נ' חסן** [פורסם בנבו], 10.11.2009).

31. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות בתיק זה, כאמור בסעיף 40ט לחוק העונשין, אציין, לחובת הנאשם, כי הנאשם פעל באלימות כלפי שני המתלוננים, תוך שימוש בסכין, כאשר ברי לכל ששימוש בסכין עלול להוביל לפגיעות קשות בגוף ואף חלילה למוות.

בית המשפט העליון מפי כב' השופטת ארבל קבע, כי חברתנו אינה טולרנטית כלפי מי שנוקט בדרך של אלימות לפתרון סכסוכים, זאת כהאי לישנא:

"רבות נאמר בבתי המשפט על תופעת האלימות הפושה בחברה הישראלית ועל הצורך של איחוד כוחות של כל הרשויות לצורך מלחמה בתופעה זו. תפקידו של בית המשפט במאבק הוא הטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים על הנוקטים באלימות לפתרון סכסוכים, על מנת להעביר מסר, הן לעברייני האינדיבידואלי, והן לעבריינים הפוטנציאליים ולחברה כולה, כי אין החברה טולרנטית להתנהגויות מעין אלה" (ע"פ 4173/07 **פלוגי נ' מ"י** (16/8/07)).

32. במסגרת סקירת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות אוסיף ואציין, כי למעשיו של הנאשם קדמה זריקת אבן אל עבר הרכב בו נסע הנאשם יחד עם אחרים, אולם ברי כי אין כל פרופורציה בין המעשה הנ"ל לבין מעשי האלימות המאוחרים יותר של הנאשם, אשר בחר לעשות דין לעצמו תוך שימוש בסכין ובכך גרם, יחד עם האחרים, לחבלה של ממש לתייסר וכן גרם כאמור לחבלה חמורה למייסרה (ראו ת/1 ות/2). עוד יוטעם בנקודה זו, כי למעשיו של הנאשם לא קדם תכנון של ממש, אולם בד בבד יצוין, כי הנאשם לא הסתפק בדקירת תייסר באמצעות הסכין והמשיך ורץ לכיוונו של מייסרה ותקף גם אותו, באופן חמור יותר, באמצעות אותו סכין.

33. עם זאת, יצוין כבר בשלב זה, כי הנאשם היה קרוב בעת ביצוע העבירות לתקופת היותו קטין. ודוק, הנאשם ביצע את העבירות בהיותו בן 18 ו-3 חודשים, היינו בקרבה משמעותית לגיל הקטנות, דבר שהשפיע, בנסיבותיו של תיק זה, על **"יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול**

שבמעשהו או את משמעות מעשהו, לרבות בשל גילו, כאמור בסעיף 40 ט(6) לחוק העונשין. עסקין בתיק זה ב"בגיר-צעיר", כפי שהוגדר על ידי בית המשפט העליון בע"פ 7781/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 25.6.2013); (להלן: "הלכת פלוני"). מהלכת פלוני הננו למדים, כי השפעת הענישה על המשך חייו של "בגיר צעיר" שונה מהשפעת הענישה על בגירים אחרים וכי יש הצדקה למדיניות ענישה שונה בשני המצבים. בית המשפט העליון קבע, מפי כב' השופט ג'ובראן, בהלכת פלוני, כי גיל 18 אינו מהווה נקודת מפנה מוחלטת מקטינות לבגירות, זאת על פי מחקרים שנעשו המלמדים, כי בעשורים האחרונים ניכרת התארכות של תקופת הבגרות. עוד עולה מהלכת פלוני ההשפעה ההרסנית הפוטנציאלית של מאסר מאחורי סורג וברח על "בגירים צעירים", כמו גם המשקל הנכבד שיש להעניק לפוטנציאל השיקומי כאשר המדובר ב"בגיר צעיר". בהלכת פלוני נקבע, כי לא בכדי הורה המחוקק בדבר קיומה של חובת תסקיר בעניינו של מי שביצע העבירה בטרם הגיעו לגיל 21. עוד נקבע בהלכת פלוני, מפי כב' השופט ג'ובראן, ובהסכמת כב' השופט שהם, כי על בית המשפט הגוזר דינו של "בגיר צעיר" לייחס לגילו משקל משמעותי, ובמסגרת זו לשקול את קרבת הנאשם לגיל 18 וכן ההשפעה האפשרית של מאסר בפועל על שיקומו ומצבו הנפשי ובגרותו, כפי שעולה מהתסקיר המונח בפני ביהמ"ש (שם, פסקה 58). יוער בנקודה זו, כי כב' השופט עמית קבע בהלכת פלוני כי אין לקבוע כדעת הרוב קטגוריה נפרדת של "בגירים צעירים", אם כי גילו של נאשם היה מאז ומתמיד אחד משיקולי הענישה, דבר הבא לידי ביטוי גם בתיקון 113 לחוק העונשין, בסעיף 40 יא(1) לחוק העונשין, המאפשר התחשבות בגילו של נאשם במסגרת שקילת הנסיבות, שאין קשורות בביצוע העבירה. בע"פ 2357/13 **רוש נ. מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 6.10.13) נקבע, מפי כב' השופט רובינשטיין, כי ניתן ליישב בין הגישה הדוגלת בקיום קטגוריה נפרדת של "בגירים צעירים" לבין הגישה שסבורה, כי אין ליצור מעין "קטגוריה" חדשה שכזו, זאת כהאי ליסנא:

"דומה בעינינו כי ניתן ליישב בין הגישות. אכן, הדין אינו יוצר הבחנה מהותית בין בגירים לבגירים צעירים; ההבחנה שבו היא בין בגירים לקטינים, קרי, לפני גיל 18 ואחריו, תוך הבחנות משנה מסוימות גם במתחם הקטינות עצמו, שלא זה המקום להאריך בהן; זאת, למעט חובת התסקיר ל"בגירים צעירים" עד גיל 21. באשר לקטינים, חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשכ"א-1961, על תיקונו, מטעים לגביהם את השיקום; תיקון 113 לא הוחל, כידוע, על קטינים. יצוין כי גם לגביהם, במהופך, ככל שהקטין קרוב יותר לבגירות תהא לכך השפעה על הפעלת "שיקולי הקטינות" (לעומת "קטין צעיר"). יש להניח, אמנם, כי חובת התסקיר לבגירים עד גיל 21 מצביעה על רצון המחוקק לבדוק בהקפדה מיוחדת את שיקולי השיקום. מכל מקום, הבחנות הגיל, כדרך הבחנות תדיר, הן שרירותיות (ראו בג"ץ 8803/06 גני חוגה נ' שר האוצר [פורסם בנבו] (2007)), אך מבוססות הן על תפיסה היסטורית רבת שנים של מועד הבגירות, המעוגנת בחקיקה, תוך שלצד ההבחנה הדיכוטומית ישנן הבחנות משנה. ואולם הגיל, בכל מקרה, הוא פרמטר המובא בחשבון על פי הדין, גם בתיקון 113; זאת, הן בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה - בסעיף 40 ט(6) מובאת בחשבון "יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו, לרבות בשל גילו" .. והן לפי סעיף 40 יא(1), המביא בחשבון בגדרי נסיבות שאין קשורות בביצוע העבירה את "הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו" ...

ההתחשבות יכולה להיות בגיל צעיר במיוחד - ובאמת, כאמור בפסק דינו של השופט ג'ובראן, גיל 18-19 ואף מעל לזאת הוא משמעותי; היא יכולה להיות גם לגבי גיל קשיש במיוחד, כמובן, ואיך זיל גמור" (שם, פסקה י"ט). עוד אוסיף בנקודה זו, כי לאחרונה הוטעם, מפי כב' השופט ג'ובראן, בפסק הדין שניתן בע"פ 2420/15 **אברהם אבטליון נ. מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 29.11.15), כי דוקטרינת הבגירים הצעירים אינה קטגוריה נפרדת הפורצת את גבולות החוק, שכן יש לבחון כל מקרה לגופו, בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה ולנסיבותיו של הנאשם, שאינן קשורות בביצוע העבירה ובהתאם, ליישם על נסיבות המקרה את סעיפי החוק עפ"י תיקון 113 לחוק העונשין.

34. ומהתם להכא:

מתסקיר שירות המבחן עולה, כי הנאשם הוא צעיר הנמצא בגיבוש זהותו הבוגרת וכי הוא בעל דפוסי מחשבה ילדותיים, דבר שהשפיע, לדידי, על יכולתו של הנאשם להבין עד תום את משמעות מעשיו, במהלך האירוע מושא כתב האישום. בנקודה זו אוסיף, כי מהתסקיר עולה התרשמות, כי הסתבכות הנאשם במקרה שבפנינו הינה פועל יוצא, בין היתר, של כניעת הנאשם ללחץ קבוצתי. אף מעדותה של רסמיה, אמו של הנאשם, עולה כי הנאשם, המצוי בגיל ההתבגרות, נקלע לחברת בחורים שהשפיעו עליו לרעה. לפיכך, השילוב בין דפוסי המחשבה הילדותיים של הנאשם והלחץ הקבוצתי בו היה נתון, מלמד כי הנאשם, מפאת גילו הצעיר, לא יכול היה להבין עד תום את הפסול שבמעשיו ואת משמעותם.

35. במסגרת בחינת מדיניות הענישה הנהוגה בגין עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, תוך שימוש בסכין, אביא את הפסיקה להלן:

· בת"פ (מחוזי באר שבע) 8075/05 **מ"י נ' אבו עראר** (פורסם בנבו, 4.2.07) הושת על נאשם, שהורשע מכוח הודאתו בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ובעבירה של החזקת סכין שלא כדין, עונש של 15 חודשי מאסר בפועל. במקרה הנ"ל דובר בנאשם בן 26, בעל עבר נקי, שדקר בבית ספר קטין, באמצעות סכין, ובעקבות מעשה זה נפצע הקטין בירכו השמאלית ואושפז במשך יומיים בבית חולים.

· בע"פ 6310/14 **פלוני ואח' נ' מ"י** (פורסם בנבו, 16.6.15) הקל בית המשפט העליון בדינם של שני המערערים שהורשעו, מכוח הודאתם בביצוע עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והחזקת סכין שלא כדין, בכך שהופחת עונשו של המערער לעונש של 18 חודשי מאסר בפועל (במקום עונש של 24 חודשי מאסר בפועל) ועונשה של המערערת הופחת לעונש של 14 חודשי מאסר בפועל (במקום 20 חודשי מאסר בפועל). במקרה הנ"ל דובר בשני בני זוג, אשר גרמו למתלונן לחבלה חמורה. המערער ירה במתלונן בחפץ שנחזה כאקדח והמערערת דקרה את המתלונן בחזהו מצד שמאל. בפסק הדין הנ"ל הטעים בית המשפט העליון, כי בעבירות שעניינן גרימת חבלה בנסיבות מחמירות, ובפרט בעבירות דקירה, העונשים הנוהגים בפסיקתנו נעים על מנעד רחב (ראו פסקה 10 לפסק הדין).

בת"פ 49534-04-13 (מחוזי ירושלים) מ"י נ' יחזקאל יחזקאל (פורסם בנבו 13.7.15) הושת על נאשם, שהורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות (דקירה באמצעות סכין של המתלונן בבית החזה ובבטן), עונש של 8 חודשי מאסר בפועל, זאת בהתחשב בהתנהלותו האלימה של המתלונן כלפי הנאשם.

36. קיימת, כאמור, פסיקה רחבה המגלמת בחובה מגוון של עונשי מאסר בפועל בגין העבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, זאת כפי שעולה גם מהפסיקה אליה הפנתה המאשימה, במסגרת טיעוניה לעונש ומהפסיקה אליה הפנתה ההגנה, במסגרת טיעוניה לעונש.

37. בהינתן הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות שבפנינו, בהינתן נסיבות ביצוע העבירות ומדיניות הענישה הנהוגה בגין העבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, הגעתי לכלל מסקנה כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע הנאשם, בנסיבות ביצוע, נע בין עונש של שנה מאסר בפועל לבין עונש של 3 שנות מאסר בפועל.

38. עם זאת, לידי, מן הראוי לסטות בתיק זה ממתחם העונש ההולם, זאת משיקולי שיקומו של הנאשם, כאמור בסעיף 40ד (א) לחוק העונשין. אשוב ואציין את גילו הצעיר של הנאשם, שהיה קרוב לגיל של קטינות בעת ביצוע העבירות. עוד אוסיף ואפנה לתמונה המצטיירת ממקרא תסקיר שירות המבחן המלמדת, כי הנאשם לוקח אחריות לביצוע המעשים ומביע צער וחרטה בגין ביצוע העבירות. הנאשם הביע בפני שירות המבחן נכונות להשתלב בהליך טיפולי במסגרתו, זאת לאחר שהתחבר בפני שירות המבחן לחומרת מעשיו ולכישלונו ההתנהגותי. שירות המבחן התרשם כי הנאשם הוא בחור צעיר המצוי בשלבי גילוי זהותו הבוגרת ומנהל לרוב אורח חיים נורמטיבי, ללא קיומם של דפוסים עברייניים ואלימים מושרשים. שליחת הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריאח עלולה לגרום לרגרסיה משמעותית בתפקודו, עפ"י התסקיר, דבר שיביא גם לפגיעה באינטרס הציבור.

שירות המבחן התרשם, כי הסתבכות הנאשם בביצוע העבירות שבפנינו קשורה, כפי הנראה, לקשייו להתמודד במצבי לחץ ומשבר ולכניעתו ללחץ קבוצתי. בנקודה זו אשוב ואציין, כי מעדותה של אמו של הנאשם בפניי עלה, כאמור, כי הנאשם נגרר לבצע את המעשים בהשפעתם של אחרים שהביאו אותו ל"התנהגות לא טובה", כדברי האם. עוד הבהירה אמו של הנאשם, כי הנאשם היה מושפע גם ממות אביו מספר חודשים עובר למקרה, דבר שהביא להתדרדרות במצבו הרגשי של הנאשם. הן אמו של הנאשם והן הנאשם עצמו הבהירו בפני בית המשפט, כי הנאשם חלם להתגייס לצה"ל, אולם חלומם נגוז בעקבות הרשעתו בעבירות בתיק זה.

39. בהמשך לאמור לעיל, אציין, כי הנאשם והאחרים המעורבים בפרשה גיבשו הסכם סולחה עם המתלוננים, כפי שעולה מעיון במסמכים נע/3 ונע/4, זאת לאחר שהתקיים בפני מכובדים בכפר הליך של מעין "צדק מאחה", שבסיומו סוכם בדבר תשלום סכום של פיצוי למתלונן מייסרה. סכום הפיצוי (₪ 45,000) שולם על ידי הנאשם למתלונן הנ"ל בביתו של המתלונן, דבר הממחיש את חרטתו הכנה של הנאשם ולקיחת האחריות על ידו לביצוע המעשים.

40. בהינתן נסיבות גיבוש הסכם הסולחה במקרה דנן, כפי שעולה מטיעוני הסנגור בפניי ומהמסמכים הנ"ל, הנני בדעה כי יש ליתן להסכם הסולחה משקל בגזירת דינו של הנאשם, שהרי ניתן להעניק לסולחה משקל בגזירת הדין מתוך התחשבות בקודים התרבותיים שהיא מייצגת (ראו בש"פ 590/08 **מדינת ישראל נ' מריסאת** (2008) פסקאות ט'(2)-(5) ומאמרו של השופט רון שפירא "**הגיעה העת לסולחה**" הפרקליט מח(2) (2006), 433, וכן ע"פ 6340/11 **זחיאקה נ' מדינת ישראל** (2012), פסקה 11 לפסק דינה של השופטת ארבל).

41. נוכח האמור לעיל ובהינתן הסיכוי הממשי לשיקומו של הנאשם, כפי שעולה מעיון בתסקיר שירות המבחן, שהתרשם אף בדבר קיום רמת סיכון נמוכה להישנות עבירות דומות בעתיד ע"י הנאשם, הנני בדעה כי מן הראוי לחרוג בתיק זה לקולא ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם, לפי שיקולי שיקומו, כמומלץ בתסקיר שירות המבחן. בנקודה זו יצוין כי בע"פ 5641/09 **מ"י נ' ברזינסקי** (פורסם בנבו, 22.3.10) דחה בית המשפט העליון את ערעור המדינה על גזר דין שהשית על נאשם, שהורשע, בין היתר, בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עונש של 6 חודשי מאסר בפועל, בצד עונשים נלווים, זאת בהינתן קדימות לפן השיקומי ולהליך השיקום בו היה נתון הנאשם. עוד יצוין, כי בע"פ 8585/04 **פסחוב נ' מ"י** (פורסם בנבו, 2.1.06) הקל בית המשפט העליון, מטעמי שיקום, בעונשו של נאשם שהורשע בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה (דקירת המתלונן בירך, בשורש כף היד ובבית השחי). במקרה הנ"ל הופחת עונשו של הנאשם מעונש של 10 חודשי מאסר בפועל לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל, שנקבע כי ירוצה בדרך של עבודות שירות, זאת בצד צו מבחן ועונש של מאסר על תנאי.

42. לפיכך, נוכח האמור לעיל, וכן בתיתי את הדעת להודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, כמו גם לעברו הנקי ללא רבב, הריני לסטות, מטעמים של שיקום הנאשם, לקולא, ממתחם העונש ההולם שנקבע, כאמור, על ידי בתיק זה. אשר על כן, הריני לאמץ את המלצת שירות המבחן ואני דנה את הנאשם, כדלקמן:

למאסר בפועל לתקופה של 6 חודשים, אשר ירוצו על ידי הנאשם בדרך של עבודות שירות, כאמור בחוות דעת הממונה על עבודות שירות, היינו בעיריית כרמיאל, החל מיום 31.3.16 בשעה 8:00 שאז יתייצב הנאשם ברח' הציונות 14 בטבריה לצורך קליטה והצבה.

הנאשם מוזהר בזה, עפ"י האמור בחוות דעת הממונה על עבודות שירות, כי תנאי ההעסקה בעבודות שירות הינם תנאים קפדניים וכי חריגה מהתנאים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות ולריצוי יתרת העונש במאסר של ממש.

למאסר על תנאי לתקופה של 12 חודש למשך 3 שנים והתנאי הוא, כי הנאשם לא יבצע עבירת אלימות מסוג פשע וירשע בגינה.

למאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא, כי הנאשם לא יבצע עבירת אלימות מסוג עוון או עבירה של החזקת סכין, לפי סעיף 186 לחוק העונשין, וירשע בגין אחת מהן.

בד בבד, הנני מטילה על הנאשם צו מבחן לתקופה של שנה וחצי, במהלכה ישולב הנאשם בהליך טיפולי במסגרת שירות המבחן, כאמור בתסקיר.

הנאשם מוזהר בזה, כי במידה שלא יעמוד בתנאי צו המבחן או יבצע עבירה נוספת בתקופת המבחן והצו יופקע, אזי יהא צפוי הנאשם לגזירת דינו מחדש, לחומרא. בנקודה זו יוטעם, כי השתת צו המבחן על הנאשם מגלמת בחובה, כאמור, רכיב של הרתעה כלפיו לבל ישוב לסורו.

נוכח סכום הפיצוי ששולם, במסגרת הסכם הסולחה, אינני משיתה על הנאשם פיצוי כספי לטובת המתלוננים.

גזר הדין יומצא לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ד כסלו תשע"ו, 06 דצמבר 2015, במעמד הצדדים.

רונית בש , שופטת